

Եղիա — Թիվ ութ

Երիբով

Jeff Pippenger

2023-10-09

Հին բառացի Իսրայելի սկզբում և նաև ժամանակակից հոգևոր Իսրայելի սկզբում՝ Կարմիր ծովի անցման ժամանակ, ապա՝ մենք հիասթափության ժամանակ, սկսվեց առաջադիմող փորձությունների մի շարք, որը ի վերջո հասավ վերջնական փորձությանը: Այդ վերջին փորձության ձախողումը Թվոց գրքում և միլլերիտական պատմության մեջ նշանավորում է անապատային թափառման սկիզբը:

«Քառասուն տարի անհավատությունը, տրտնջությունը և ապստամբությունը հին Իսրայելին դուրս պահեցին Քանանի երկրից: Նույն մեղքերն են ուշացրել նոր Իսրայելի մուտքը երկնային Քանան: Ոչ մի դեպքում մեղքը Աստծո խոստումների կողմը չէր: Տիրոջ անունը դավանող ժողովրդի միջի անհավատությունը, աշխարհասիրությունը, չնվիրվածությունը և երկպառակությունը մեզ այս մեղքի ու վշտի աշխարհում այսօրվա երկար տարիներ են պահել:»

«Հնարավոր է, որ մենք այս աշխարհում ստիպված լինենք մնալ դեռ շատ տարիներ՝ անհնազանդության պատճառով, ինչպես Իսրայելի որդիները. սակայն հանուն Քրիստոսի, Նրա ժողովուրդը չպետք է մեղքի վրա մեղք ավելացնի՝ Աստծուն վերագրելով իրենց իսկ սխալ ընթացքի հետևանքը»: Evangelism, 696.

Հին Իսրայելի պատմության վերջում, ինչպես սկզբում, տեղի ունեցավ առաջընթացական փորձության մի ընթացք, որն ավարտվեց այն ժամանակ, երբ հին բառացի Իսրայելը գերության տարվեց Բաբելոն: Ժամանակակից հոգևոր Իսրայելի վերջում նրանք ևս պիտի դիմագրավեն առաջընթացական փորձության մի ընթացքի: Այդ ընթացքն ավարտվում է, երբ Լաոդիկեացի աղվենտիստները կործանվում են կիրակնօրյա օրենքի ժամանակ: Ինչպես հին Իսրայելի դեպքում, այնպես էլ ժամանակակից Իսրայելը գերության պիտի տարվի հոգևոր Բաբելոն:

Միլլերական շարժումը, որ մարգարեաբար սկսվեց 1798 թվականին և պաշտոնապես ավարտվեց 1863 թվականին, նախատիպավորում է հարյուր քառասունչորս հազարի շարժումը, որը սկսվեց 1989 թվականին և ավարտվում է մարդկային փորձության ժամանակի փակմամբ և Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստով: Միլլերական շարժման ավարտի և երրորդ հրեշտակի հզոր շարժման գալստյան միջև գտնվում է օրինականորեն գրանցված Լաոդիկեական Յոթներորդ օրվա աղվենտիստական եկեղեցու պատմությունը:

«Միայն տասնմեկ օրվա ճանապարհի հեռավորություն էր ընկած Սինայի և Կադեսի միջև՝ Քանանի սահմանների վրա. և Իսրայելի բազմությունները, երբ ամպը վերջապես առաջ շարժվելու ազդանշան տվեց, իրենց երթը վերսկսեցին՝ բարի երկրի մեջ շուտով մտնելու հեռանկարով: Եհովան հրաշքներ էր գործել՝ նրանց

Եզիպտոսից դուրս բերելով, և ի՛նչ օրհնություններ կարող էին նրանք այժմ չակնկալել, երբ պաշտոնապես ուխտ էին կապել՝ ընդունելու Նրան որպես իրենց Գերիշխան, և ճանաչվել էին Բարձրյալի ընտրյալ ժողովուրդը»: Patriarchs and Prophets, 376.

Նրանց կարճ ճանապարհորդությունը, իրենց անհավատության և անհնազանդության պատճառով, ի վերջո դարձավ քառասուն տարի: Եթե նրանք դրսևորած լինեին մի հավատ, որը հիմնված էր ստրկությունից իրենց հզոր ազատագրման վրա, ապա շուտով կանցնեին Հորդանան գետը և կմտնեին Ավետյաց երկիրը: Դրանից հետո նրանց առաջին խոչընդոտը նույն խոչընդոտը պիտի լիներ, որին հետագայում Հեսուն ձեռնամուխ եղավ: Քառասուն տարի անց Բառացի Իսրայելը անապատից դուրս եկավ դեպի Ավետյաց երկիրը, և Երիքովը նրանց առաջին քայլն էր, և այն կանգնած է որպես Աստծո գործության խորհրդանիշ՝ դեպի փրկություն ամեն հավատացողի համար: Երիքովը նաև այն գործի խորհրդանիշն է, որին Միլլերական շարժումը պիտի առերեսվեր 1863 թվականին, սակայն նրանք նահանջեցին դեպի անապատ: Եղիայի խորհրդաբանությունն անմիջականորեն կապված է Երիքովի խորհրդաբանության հետ, և օգտակար է դիտարկել Եղիայի պատմական կապը Երիքովի հետ:

Իսկ Օմրիի մնացած գործերը, որ արեց, և նրա ցույց տված գործությունը, մի թե գրված չեն Իսրայելի թագավորների ժամանակագրության գրքում: Եվ Օմրին ննջեց իր հայրերի հետ և թաղվեց Սամարիայում. և նրա փոխարեն թագավորեց նրա որդի Աքաաբը: Եվ Հուդայի Ասա թագավորի երեսունութերորդ տարում Օմրիի որդի Աքաաբը սկսեց թագավորել Իսրայելի վրա. և Օմրիի որդի Աքաաբը Սամարիայում Իսրայելի վրա թագավորեց քսաներկու տարի: Եվ Օմրիի որդի Աքաաբը Տիրոջ աչքի առաջ չար գործեց իրենից առաջ եղած բոլորից առավել: Եվ եղավ, որ կարծես նրա համար թեթև բան լիներ Նաբատի որդի Հեթթովամի մեղքերի մեջ ընթանալը, նա իրեն կին առավ Հեզաբելին՝ սիդոնացիների թագավոր Եթբաադի դստերը, և գնաց ու ծառայեց Բահադին և երկրպագեց նրան: Եվ Բահադի համար զոհասեղան կանգնեցրեց Բահադի տանը, որ կառուցել էր Սամարիայում: Եվ Աքաաբը մի պուրակ էլ շինեց. և Աքաաբը Իսրայելի Տեր Աստծուն բարկացնելու համար ավելի շատ բան արեց, քան իրենից առաջ եղած Իսրայելի բոլոր թագավորները: Նրա օրերում Բեթելացի Քիելն էր, որ շինեց Երիքովը. նրա հիմքը դրեց իր անդրանիկ Աբիրամի վրա, և նրա դռները կանգնեցրեց իր կրտսեր որդի Սեգուբի վրա՝ համաձայն Տիրոջ խոսքի, որ ասաց Նունի որդի Հեսուի միջոցով: Եվ Եղիան՝ թշբեցին, որ Գադաադի բնակիչներից էր, ասաց Աքաաբին. «Կենդանի է Իսրայելի Տեր Աստվածը, որի առաջ կանգնած եմ, որ այս տարիներին ո՛չ ցող կլինի և ո՛չ անձրև, բայց միայն իմ խոսքի համաձայն»: Գ Թագավորաց 16:27–17:1:

Եղիայի դիմակայությունը Աքաաբի և Հեզաբելի աստվածների դեմ Կարմեղոս լեռան վրա եղավ ի պատասխան Իսրայելի հյուսիսային թագավորության յոթերորդ թագավորի ուրացության, որը «Իսրայելի Տեր Աստծուն բարկացնելու համար իրենից առաջ եղած Իսրայելի բոլոր թագավորներից աւելի չար գործեց»: Այս հատվածում «բարկացնել» բառը վերաբերում է «գրգռության օրվան», որը ներկայացված էր Թվոց տասնչորսերորդ գլխում տասներորդ փորձությամբ: Աքաաբի կողմից Աստծուն

բարկացնելը ներկայացնում էր տաս փորձություններից վերջինը, որը առաջ էր եկել Թվոց տասնչորսերորդ գլխում տասը լոտեսների չար լուրի հետևանքով: Ուստի այն ներկայացնում է Միլլերի շարժման վերջին փորձությունը և հարյուր քառասունչորս հազարի վերջին փորձությունը:

Ուստի, ինչպես Սուրբ Հոգին ասում է. «Այսօր, եթե Նրա ձայնը լսեք, մի՛ կոշտացրեք ձեր սրտերը, ինչպես ապստամբության ժամանակ, անապատում փորձության օրը»: Եբրայեցիս 3:7, 8.

Աքաաբով ներկայացված մարգարեական «գրգռության օրը» մարգարե Եղիան աղոթեց, որ եթե դա անհրաժեշտ լիներ, Աստված դատաստաններ բերեր Իսրայելի վրա, որպեսզի Իր ժողովուրդը ապաշխարեր այն մեղքերից, որոնց նրանք մասնակցում էին:

«Իսրայելի ժողովուրդը աստիճանաբար կորցրել էր Աստծու հանդեպ իր երկյուղն ու պատկառանքը, մինչև որ Նրա խոսքը, որ տրվել էր Հեսուի միջոցով, այլևս կշիռ չուներ նրանց համար: «Նրա [Աքաաբի] օրերում բեթելացի Հիելը շինեց Երիքովը. նրա հիմքը դրեց իր անդրանիկ որդի Աբիրամի ժամանակ, և նրա դռները կանգնեցրեց իր կրտսեր որդի Սեգուրի ժամանակ՝ ըստ Տիրոջ խոսքի, որ Նա ասել էր Նունի որդի Հեսուի միջոցով»:

«Մինչ Իսրայելը հավատարացության էր մատնվում, Եղիան մնում էր Աստծու հավատարիմ և ճշմարիտ մարգարեն: Նրա հավատարիմ հոգին խորապես տառապում էր, երբ տեսնում էր, որ անհավատությունն ու անհավատարմությունը արագորեն բաժանում են Իսրայելի որդիներին Աստծուց, և նա աղոթում էր, որ Աստված փրկի Իր ժողովրդին: Նա աղաչում էր, որ Տերը լիովին չմերժի Իր մեղանչող ժողովրդին, այլ, հարկ եղած դեպքում, դատաստաններով նրանց արթնացնի ապաշխարության և թույլ չտա, որ նրանք մեղքի մեջ ավելի հեռուն գնան և այսպես Իրեն դրդեն՝ որպես ազգ, նրանց կործանելու»:

«Տիրոջ պատգամը եկավ Եղիային, որ նա գնա Աքաաբի մոտ՝ Նրա դատաստանների մերկացնող հայտարարություններով Իսրայելի մեղքերի պատճառով: Եղիան ճանապարհ ընկավ ու գիշեր-ցերեկ ընթացավ, մինչև որ հասավ Աքաաբի պալատը: Նա մուտքի թույլտվություն չիսնդրեց և չսպասեց, որ իրեն պաշտոնապես ներկայացնեն: Աքաաբի համար բոլորովին անսպասելի՝ Եղիան կանգնեց Սամարիայի զարմացած թագավորի առաջ՝ մարգարեներին սովորաբար հատուկ կոպիտ հանդերձներով: Նա ոչ մի ներողություն չհայտնեց իր հանկարծակի, առանց հրավերի ներկայանալու համար, այլ, ձեռքերը դեպի երկինք բարձրացնելով, հանդիսավորաբար հաստատեց կենդանի Աստծով, որ արարել է երկինքն ու երկիրը, այն դատաստանները, որ պիտի գային Իսրայելի վրա. «Այս տարիներին ցող էլ չի լինի, անձրև էլ չի լինի, եթե ոչ ըստ իմ խոսքի»:

«Աստծու դատաստանների այս ցնցող մերկացումը՝ Իսրայելի մեղքերի պատճառով, ուրացող թագավորի վրա իջավ ինչպես կայծակի հարված: Նա, թվում էր, կաթվածահար էր եղել զարմանքից և սարսափից. և նախքան կկարողանար սթափվել իր ապշությունից, Եղիան, չսպասելով տեսնելու իր պատգամի ազդեցությունը, անհետացավ նույնքան հանկարծակի, որքան եկել էր: Նրա գործն

էր Աստծուց եկած վայի խոսքը հայտնել, և նա անմիջապէս հեռացավ: Նրա խոսքը փակել էր երկնքի գանձերը, և նրա խոսքն էր միակ բանալին, որով դրանք կարող էին կրկին բացվել»: Վկայություններ, հատոր 3, 273:

Իսրայելը մոռացել էր, որ Հեսուն խստիվ պատվիրել էր նրանց չհարաբերվել հեթանոս ազգերի հետ և երբեք չվերաշինել Երիքովը: Թէն Երիքովի ճակատամարտը Աստծո զորության վիթխարի դրսևորում էր և Աստծո այն խոստման խորհրդանիշը, թէ Նա Իր ժողովրդին առաջնորդելու է Ավետյաց երկիրը, այնուամենայնիվ Երիքովի հետ կապված էին նաև մեղք, անեծք և փրկություն: «Մեղքը» Աքանի մեղքն էր, որը ցանկացավ Երիքովի հարստությունն ու ազդեցությունը, «անեծքը»՝ յուրաքանչյուր մարդու վրա էր, ով կվերաշինէր Երիքովը, իսկ պոռնիկ Ռախաբը ներկայացնում էր «փրկությունը»: Աքանը ցանկանում էր գեղեցիկ բաբելոնյան պատմուճանը: Նա կարծում էր, թէ կարող է թաքցնել իր մեղքը, ինչպէս Ադամն ու Եվան փորձեցին թաքցնել իրենց մեղքը թզենու տերևներից պատրաստված հանդերձով: Աքանը ցանկանում էր այն բարգավաճումը, որ ներկայացնում էր Երիքովը, և ցանկանում էր առնչվել Բաբելոնի հետ:

Երիքովը ներկայացված է որպէս երրորդ հրեշտակի լուրը աշխարհին տանելու գործի խորհրդանիշ, սակայն այն նաև իր մեջ կրում է նախազգուշացում աշխարհի հանդեպ սիրո և նրա վրա ապավինելու մեղքի վերաբերյալ: Երիքովի խորհրդանիշը նաև պարունակում է անեծք Երիքովի վերաշինության դեմ, իսկ Ռախաբը ներկայացնում է նրանց, ովքեր դեռևս Բաբելոնում են, բայց դուրս են գալիս, երբ հռչակվում է երրորդ հրեշտակի բարձրաձայն աղաղակը:

«Եղիայի հավատարիմ հոգին վշտացած էր: Նրա զայրույթը բորբոքվել էր, և նա նախանձախնդիր էր Աստծո փառքի համար: Նա տեսնում էր, որ Իսրայելը ընկղմվել էր սարսափելի ուրացության մեջ: Եվ երբ նա հիշում էր այն մեծագործությունները, որ Աստված կատարել էր նրանց համար, նա համակվում էր վշտով և զարմանքով: Սակայն այս ամենը ժողովրդի մեծամասնության կողմից մոռացվել էր: Նա ներկայացավ Տիրոջ առաջ և, հոգին տազնապով ճմլված, աղաչում էր Նրան՝ փրկելու Իր ժողովրդին, եթե հարկ լինէր՝ դատաստաններով: Նա աղաչում էր Աստծուն Իր անշնորհակալ ժողովրդից պահելու ցողն ու անձրևը՝ երկնքի գանձերը, որպէսզի ուրացող Իսրայելը զուր տեղը դիմեր իր աստվածներին՝ իր ոսկե, փայտե ու քարե կուռքերին, արևին, լուսնին և աստղերին, որ ջրեն ու պարարտացնեն երկիրը և պատճառեն, որ այն առատորեն պտղաբերի: Տերը Եղիային ասաց, որ լսել է նրա աղոթքը և Իր ժողովրդից կպահի ցողն ու անձրևը, մինչև որ նրանք ապաշխարությամբ դառնան դեպի Ինքը»:

«Աստված առանձնապէս պահպանել էր Իր ժողովրդին իրենց շուրջը գտնվող կռապաշտ ազգերի հետ խառնվելուց, որպէսզի նրանց սրտերը չխաբվէին գրավիչ պուրակներով ու սրբարաններով, տաճարներով ու զոհասեղաններով, որոնք ամենաշքեղ ու հրապուրիչ կերպով էին դասավորված՝ զգայարանները ապականելու համար, որպէսզի ժողովրդի մտքում Աստված փոխարինվէր:»

«Երիբով քաղաքը մատնված էր ամենածայրահեղ կոապաշտությանը: Նրա բնակիչները շատ հարուստ էին, սակայն այն ամբողջ հարստությունը, որ Աստված տվել էր նրանց, նրանք համարում էին իրենց աստվածների պարգևը: Նրանք ոսկի և արծաթ ունեին առատությամբ, բայց, ինչպես Ջրհեղեղից առաջ եղած մարդիկ, ապականված և հայհոյիչ էին, և իրենց չար գործերով վիրավորում ու բարկացնում էին երկնքի Աստծուն: Աստծու դատաստանները զարթնել էին Երիբովի դեմ: Այն մի ամբողջ էր: Բայց Տիրոջ գործերի Գլխավորը Ինքը երկնքից եկավ՝ երկնքի գործերը առաջնորդելու քաղաքի վրա հարձակման մեջ: Աստծու հրեշտակները բռնեցին հզոր պատերից և դրանք գետին տապալեցին: Աստված ասել էր, որ Երիբով քաղաքը պետք է նգովյալ լինի, և որ բոլորը պիտի կորչեն, բացի Ռախաբից և նրա տնից: Սրանք պիտի փրկվեին այն բարեհաճության պատճառով, որ Ռախաբը ցույց տվեց Տիրոջ պատգամաբերներին: Տիրոջ խոսքը ժողովրդին այս էր. «Եվ դուք ամեն կերպ զգուշացե՛ք նգովյալ բանից, որպեսզի ինքներդ ձեզ նգովյալ չդարձնեք, երբ վերցնեք նգովյալ բանից և Իսրայելի բանակը նգովքի մատնեք ու նրան փորձանքի մեջ գցեք»: «Եվ Հեսուն այն ժամանակ երդմնեցրեց նրանց՝ ասելով. “Նգովյալ լինի Տիրոջ առաջ այն մարդը, որ վեր կենա և շինի այս Երիբով քաղաքը. իր անդրանիկով պիտի դնի նրա հիմքը, և իր կրտսեր որդով պիտի կանգնեցնի նրա դռները”»:

«Աստված Երիբովի վերաբերյալ չափազանց հստակ ու խիստ էր, որպեսզի ժողովուրդը չհմայվեր այն բաներով, որոնք նրա բնակիչները պաշտել էին, և նրանց սրտերը չշեղվեին Աստծուց: Նա ամենահաստատական պատվիրաններով պահպանեց Իր ժողովրդին, սակայն, չնայած Աստծուց՝ Հեսուի շուրթերով տրված այդ հանդիսավոր պատվերին, Աքանը համարձակվեց հանցավորել: Նրա ազահությունը նրան մղեց վերցնելու այն զանձերից, որոնց դիպչելն Աստված արգելել էր, որովհետև Աստծո անեծքը նրանց վրա էր: Եվ այս մարդու մեղքի պատճառով Աստծո Իսրայելը իր թշնամիների առաջ ջրի պես թույլ եղավ:»

«Հեսուն և Իսրայելի ծերերը մեծ նեղության մեջ էին: Նրանք Աստծո տապանի առաջ պառկել էին ամենախոր խոնարհությամբ, որովհետև Տերը բարկացել էր Իր ժողովրդի վրա: Նրանք աղոթում և լալիս էին Աստծո առաջ: Տերը խոսեց Հեսուին. «Վե՛ր կաց, ինչո՞ւ ես այսպես երեսիդ վրա ընկած: Իսրայելը մեղանչել է, և նրանք նաև խախտել են Իմ ուխտը, որ պատվիրեցի նրանց. որովհետև նույնիսկ վերցրել են նգովվածից, նաև գողացել են, նաև խաբեությամբ վարվել են, և դա դրել են իրենց ունեցվածքի մեջ: Ուստի Իսրայելի որդիները չկարողացան կանգնել իրենց թշնամիների առաջ, այլ իրենց թիկունքները դարձրին իրենց թշնամիների առաջ, որովհետև նգովված էին. և Ես այլևս ձեզ հետ չեմ լինի, եթե ձեր միջից չվերացնեք նգովվածը»:

«Ինձ ցույց է տրվել, որ այստեղ Աստված պատկերավորում է, թե ինչպես է Նա վերաբերվում մեղքին նրանց մեջ, ովքեր իրենց խոստովանում են որպես Նրա պատվիրանապահ ժողովուրդը: Նրանք, ում Նա առանձնապես պատվել է՝ Իր զորության զարմանահրաշ դրսևորումների ականատես լինելու շնորհիվ, ինչպես հին Իսրայելը, և ովքեր նույնիսկ այդ դեպքում կհամարձակվեն անտեսել Նրա հստակ հրահանգները, պիտի դառնան Նրա բարկության առարկաները: Նա կցանկանաք ուսուցանել Իր ժողովրդին, որ անհնազանդությունն ու մեղքը

չափազանց վիրավորական են Իր համար և չպետք է թեթևությամբ դիտվեն»:
Վկայություններ, հատոր 3, 263, 264.

Երիքովի պատմությունը ներառում է նախագգուշացում՝ չվստահելու ամբարիշտ և ճոխ քաղաքին վերագրվող թվացյալ զորությանը և փառքին: Աստվածաշնչյան մարգարեության մեջ «քաղաքը» թագավորություն է, և Աքանը վերցրեց բաբելոնական հանդերձ: Հանդերձը մարգարեաբար ներկայացնում է բնավորություն, ուստի «վերջին օրերում» Աքանի կողմից բաբելոնական հանդերձը թաքցնելը ներկայացնում է թաքուն ցանկություն՝ տիրանալու հոգևոր Բաբելոնի բնավորությանը: Հոգևոր Բաբելոնի բնավորությունը, կամ պատկերը, այն է, ինչին ձգտում է Միացյալ Նահանգները, երբ միավորում է եկեղեցին և պետությունը:

Միլլերական շարժման երիտասարդների՝ Քաղաքացիական պատերազմի մեջ զորակոչվելու հնարավորության առջև կանգնած, և գիտակցելով կազմակերպվածության անհրաժեշտությունը, շարժման առաջնորդներն իրավաբանորեն կապվեցին այն բարեկեցիկ ազգի հետ, որին նրանք երբեք չպետք է ձուլվեին: Նույնիսկ այդ բարեկեցիկ երկրի Մահմանադրությունն իսկ նախատեսում էր, որ եկեղեցու՝ պետության հետ կապված լինելը երբեք անհրաժեշտ չէ: Միլլերական ժամանակաշրջանում կային հարանվանություններ, որոնք գոյություն ունեն նաև այսօր. այդ հարանվանություններից ոմանք երբեք չեն մտել Միացյալ Նահանգների կառավարության հետ իրավական հարաբերության մեջ, և այդ հարաբերությունը չհաստատելու նրանց ընտրությունը երբեք որևէ կերպ չի խոչընդոտել նրանց՝ կազմակերպելու իրենց համապատասխան եկեղեցիները:

Երկար ժամանակ անց այն բանից հետո, երբ Հեստոն պատերազմեց Երիքովի դեմ, Աքաբի օրերում Աքանի ուխտագանցության և Երիքովի կործանման վերաբերյալ բոլոր նախագգուշացումները մոռացվել էին Աստծո ուրացած ժողովրդի կողմից: Եղիան աղոթեց Աստծուն՝ խնդրելով, որ անհրաժեշտության դեպքում Աստծո դատաստանները գործադրվեն՝ Իր ժողովրդին ապաշխարության բերելու համար: Երբ Մաղաքիան արձանագրում է Հին Կտակարանի վերջին խոսքերը, խոստումը դրվում է այն համատեքստում, որ Տերը հարվածելու է աշխարհին անեծքով: Երիքովի հետ կապված անեծքը այն ամեն մարդու վրա էր, ով կվերակառուցեր Երիքովը: Անեծքը այն ամենի վրա էր, ով, Աքանի նման, կցանկանար վստահել այն հարստությանը և առատությանը, որոնք կապված էին Երիքովի հետ: Աքանի «մեղքը» ներկայացնում է բաբելոնական հանդերձը հագնելու թաքուն, չսրբագործված ներքին ցանկությունը: «Անեծքը» վերաբերում էր այդ ներքին ցանկությունները գործով իրագործելուն:

Միլլերի լուրը նրա ժամանակի համար Եղիայի լուրն էր, և Քաղաքացիական պատերազմը ներկայացնում էր այն դատաստանները, որոնք ուղեկցում են Եղիայի լուրին: Քաղաքացիական պատերազմի մեջ տեղում՝ 1863 թվականին, միլլերիական աղվենտիզմը վերակառուցեց Երիքովը, ինչպես վկայվում է Հեստի անեծքի մանրամասներով՝ ուղղված յուրաքանչյուր մարդու, ով այդպես կվարվեր:

Եվ Յեսուն այն ժամանակ երդմամբ պատվիրեց նրանց՝ ասելով. «Անիծյալ լինի Տիրոջ առաջ այն մարդը, որ վեր կենա ու շինի այս քաղաքը՝ Երիքովը. նրա հիմքը կդնի իր անդրանիկի վրա, և իր կրտսեր որդու վրա կհաստատի նրա դռները»: Յեսու 6:26:

Հեսուի հրամանում «երդվեցրեց» բառը միաժամանակ և՛ երդում է, և՛ անեծք: Անիծյալ՝ եթե խախտես Հեսուի հրամանը, և օրհնյալ՝ եթե պահես երդումը: «Երդվեցրեց» թարգմանված նույն բառը Ղևտական քսանվեցերորդ գլխում նաև թարգմանված է որպես «յոթնապատիկ»: Մովսեսի երդումն ու անեծքը, ինչպես Դանիելը արտահայտում է իններորդ գլխում, կապված է Երիքովի վերաշինության հետ:

Այո՛, ամբողջ Իսրայելը խախտել է Քո օրենքը՝ շեղվելով, որպեսզի չհնազանդվի Քո ձայնին. ուստի անեծքը թափվել է մեզ վրա, և այն երդումը, որ գրված է Աստծու ծառա Մովսեսի օրենքում, որովհետև մենք մեղանչել ենք Նրա դեմ: Դանիել 9:11.

Քույր Ուայթն ասաց. «Աստված չափազանց խիստ էր Երիքովի վերաբերյալ, որպեսզի ժողովուրդը չհմայվեր այն բաներով, որոնց բնակիչները երկրպագել էին, և նրանց սրտերը չշեղվեին Աստծուց»: Աստված չափազանց խիստ էր Երիքովի կործանումը իրականացնելու գործում, և ուստի նույնքան խիստ էր Աքանի միջոցով ներկայացված նախազգուշացումը արձանագրելու հարցում: Նա զգուշությամբ արձանագրեց Երիքովը վերաշինելու հետ կապված անեծքը և նույնպես զգուշությամբ սահմանեց այն աստվածային մարտավարությունը, որով պարիսպները տապալվեցին:

Անշուշտ Հիսուսն էր, որպես Տիրոջ զորքի Գլխավոր, որ հրահանգեց հրեշտակներին կործանել Երիքովի պարիսպները, և Աստծու Խոսքում ոչինչ պատահաբար չի կատարվում, սակայն այս դեպքում մարգարեուհին մեզ ասում է, որ «Աստված շատ որոշակի էր Երիքովի վերաբերյալ»: Յոթ օր տապանակը տարվում էր քաղաքի շուրջը, իսկ մարգարեության մեջ օրը տարի է: Այդ սկզբունքը արձանագրվեց անապատում քառասուն տարվա թափառման սկզբում, և այդ քառասուն տարիների վերջում նրանք յոթ օր շրջապատեցին Երիքովը:

Այն օրերի թվի համեմատ, որոնց ընթացքում հետախուզեցիք երկիրը՝ քառասուն օր, յուրաքանչյուր օրը՝ մեկ տարվա դիմաց, դուք պիտի կրեք ձեր անօրենությունները՝ քառասուն տարի, և պիտի ճանաչեք Իմ խոստման խախտումը: Թվեր 14:34:

Յոթ օր տապանակը տարվեց քաղաքի շուրջը, և յոթերորդ օրը այն տարվեց քաղաքի շուրջը «յոթ անգամ»: Սա տալիս է երկու մարգարեական վկայություն, որ Երիքովը կապված է Մովսեսի երդման «յոթ անգամների» հետ: Աստծո ուխտի ժողովուրդը քահանաներ են, և յոթ քահանաներ հնչեցրին յոթ փողեր:

Դուք ևս, որպես կենդանի քարեր, կառուցվում եք իբրև հոգևոր տուն, սուրբ քահանայություն, որպեսզի մատուցեք հոգևոր զոհեր, որոնք ընդունելի են Աստծուն՝ Հիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ա Պետրոս 2:5:

Շեփորը, կախված այն համատեքստից, ուր այն հանդիպում է, խորհրդանշում է կամ նախազգուշացման լուր, կամ դատաստան, կամ էլ սուրբ ժողովի կանչ: Վերջին օրերին

պահակների կողմից պետք է շեփոր հնչեցվի, ինչպես որ այն հնչեցվեց Միլլերականների կողմից իրենց պատմության ընթացքում: Քահանաները ներկայացնում են Սիոնի պարիսպների վրա կանգնած պահակներին, որոնք շեփոր են հնչեցնում՝ Աստծու ժողովրդին զգուշացնելով գալիք դատաստանի մասին, և միաժամանակ կանչելով հենց նույն ժողովրդին դեպի սուրբ ժողով:

Փող հնչեցրե՛ք Սիոնում և տազնապի ազդ հանեցե՛ք իմ սուրբ լեռան վրա. երկրի բոլոր բնակիչները թող դողան, որովհետև գալիս է Տիրոջ օրը, որովհետև այն մոտ է... Փող հնչեցրե՛ք Սիոնում, սրբացրե՛ք պահք, հռչակեցե՛ք հանդիսավոր ժողով. ժողովեցե՛ք ժողովրդին, սրբացրե՛ք համայնքը, հավաքեցե՛ք ծերերին, ժողովեցե՛ք երեխաներին և կաթնակերներին. փեսան թող ելնի իր սենյակից, և հարսը՝ իր առագաստից: Քահանաները՝ Տիրոջ սպասավորները, թող լաց լինեն գավթի և զոհասեղանի միջև, և թող ասեն. «Խնայի՛ր քո ժողովրդին, ո՛վ Տեր, և մի՛ մատնիր քո ժառանգությունը նախատինքի, որպեսզի հեթանոսները չիշխեն նրանց վրա. ինչո՞ւ պիտի ասեն ժողովուրդների մեջ. “Ո՛ւր է նրանց Աստվածը”»: Հովել 2:1, 15–17.

Շեփորի պատգամը Եղիայի պատգամն է: Հետուի գրքի վեցերորդ գլխում «յոթ» բառի բոլոր բազմազան գործածությունները նույն բառն են կամ այդ բառի ազգակից ածանցյալը, որն Ղևտական քսանվեցերորդ գլխում թարգմանված է որպես «յոթ անգամ»: Սակայն լատիներեն աստվածաբանների մատուցած առասպելների խառնուրդը պնդում է, թե Ղևտական քսանվեցերորդ գլխում «յոթ անգամ» թարգմանված բառը միայն գործության լիություն, կամ ամբողջականություն, կամ նրանց այն ուրացման որևէ այլ անմիտ տարբերակ է ներկայացնում, որով նրանք մերժում են, թե Միլլերը ճիշտ էր՝ «յոթ անգամ» թարգմանված բառին թվային արժեք վերագրելիս: Քահանաները ժողովրդին քաղաքի շուրջը յոթ անգամ առաջնորդեցին, ոչ թե պարզապես լիովին կամ ամբողջապես Երիքովի շուրջը: «Յոթ անգամ» թարգմանված բառը ներկայացնում է թվային արժեք:

Երիքովում, երբ ժողովուրդը աղաղակեց, դա ներկայացնում էր հարյուր քառասունչորս հազարի բարձրաձայն աղաղակը, որոնք Դանիելի երկրորդ գլխում առանց ձեռքերի լեռից կտրված են, և որոնք զարկում ու փշրում են արձանը:

Եվ այդ թագավորների օրերում երկնքի Աստվածը պիտի հաստատի մի թագավորություն, որ երբեք չի կործանվի. և այդ թագավորությունը ուրիշ ժողովրդի չի թողնվի, այլ պիտի փշրի և սպառի բոլոր այս թագավորությունները, և ինքը պիտի կանգնի հավիտյան: Քանի որ տեսար, թե քարը լեռից կտրվեց առանց ձեռքերի, և թե այն փշրեց երկաթը, պղինձը, կավը, արծաթը և ոսկին, մեծ Աստվածը թագավորին հայտնի է արել, թե ինչ պիտի պատահի սրանից հետո. և երազը ճշմարիտ է, և դրա մեկնությունը՝ հաստատուն: Դանիել 2:44, 45.

Աստված խնամքով թվարկեց Երիքովում գտնված թանկարժեք մետաղները՝ ոսկի, արծաթ, պղինձ և երկաթ: Մարգարեական առումով կավը ներկայացնում է Աստծո ժողովրդին, ինչպես որ նրան կերպավորում է Ռախաբը: Երիքովը ներկայացնում է բոլոր երկրային թագավորությունների վախճանը՝ հարյուր քառասունչորս հազարի բարձրաձայն աղաղակի ժամանակ:

Բայց ամբողջ արծաթը, ոսկին, պղնձե և երկաթե անոթները նվիրված են Տիրոջը.
դրանք պիտի մտնեն Տիրոջ գանձարանը: Հեսու 6:19:

Երիքովը ներկայացնում է Ավետյաց երկրի նվաճման գործը, որը նախատիպում է երրորդ հրեշտակի հզոր շարժման գործը: Այդ գործը ներառում է նախագգուշացում, անեծք և քահանայությունից դուրս գտնվողների փրկություն, ինչպես ներկայացված է պոռնիկ Ռախաբի միջոցով:

Հեսուի մարգարեական «անեծքը» հետագայում կատարվեց Աքաաբի և Եղիայի օրերում: Երիքովը վերաշինելու դեմ ուղղված այդ անեծքը պարունակում էր այն հստակ մարգարեությունը, որ այն մարդը, ով այդ կանի, Երիքովի դարպասները կանգնեցնելիս կկորցնի իր կրտսեր որդուն, իսկ նրա հիմքերը դնելիս՝ իր ավագ որդուն: Եղիայի ժամանակներում Բեթելացի Հիելը կատարեց այդ մարգարեությունը, և նրա կրտսեր որդին մահացավ, երբ նա կանգնեցրեց դարպասները, իսկ նրա ավագ որդին մահացավ, երբ նա դրեց նրա հիմքերը: Այն «անեծքը», որը կապված է Եղիայի պատգամի հետ, ներկայացված էր Երիքովի վերաշինության գործով:

Ահա ես ձեզ մոտ պիտի ուղարկեմ Եղիա մարգարեին՝ Տիրոջ մեծ և ահեղ օրվա գալուստից առաջ. և նա պիտի դարձնի հայրերի սիրտը դեպի որդիները, և որդիների սիրտը՝ դեպի իրենց հայրերը, որպեսզի չգամ և երկիրը նզովքով զարկեմ: Մադաքիա 4:5, 6.

Միլլերական պատմության անեծքը, որ կապված էր Միլլերի Եղիայի պատգամի հետ, կանխասվել էր Հեսուի կողմից և կատարվել էր Եղիայի ու Աքաաբի օրերում:

Նրա օրերում Բեթելացի Հիելը վերաշինեց Երիքովը. նրա հիմքը դրեց իր անդրանիկի՝ Աբիրամի գնով, և նրա դռները կանգնեցրեց իր կրտսեր որդու՝ Մեգուբի գնով՝ Տիրոջ այն խոսքի համեմատ, որ Նա ասել էր Նավեի որդի Հեսուի միջոցով: Գ Թագավորաց 16:34.

Երիքովի վերաշինության անեծքը չի կարելի առանձնացնել այն զորության հայտնությունից, որ Աստված դրսևորեց Երիքովի պարիսպները կործանելու մեջ: Քույր Ուայթն ասաց. «Նրանք, որոնց Նա առանձնապես պատվել է՝ Իր զորության նշանավոր դրսևորումների ակնատես լինելու շնորհքով, ինչպես հին Իսրայելը, և որոնք նույնիսկ այդժամ կհանդգնեն անտեսել Նրա հստակ հրահանգները, պիտի դառնան Նրա բարկության առարկաները»: Միլլերականները հենց նոր մասնակցել էին Աստծո զորության այն հայտնությանը, որի գագաթնակետը Կեսգիշերային աղաղակն էր, սակայն նրանք մերժեցին Մովսեսի յոթ ժամանակների երդումը, որը Դանիելն էլ նույնացնում է որպես Մովսեսի անեծք:

Անունները Աստծու Խոսքում բնավորության խորհրդանիշ են, և Երիքովը վերաշինած մարդու անունը, ինչպես նաև նրա ավագ և կրտսեր որդիների անունները, շատ խոսուն են: Հիել նշանակում է ուժի կենդանի Աստված և ենթադրում է, որ Հիելը կենդանի Աստծու հետևորդ էր: Այն փաստը, որ նա բնութագրվում է որպես բեթելացի, նրան նույնացնում է եկեղեցու հետ: Նրա անդրանիկ որդու՝ Աբիրամի անունը նշանակում է բարձրության հայր՝ վեհացված և վեր բարձրացված լինելու իմաստով: Նրա կրտսեր

որդու՝ Սեգուրի անունը նշանակում է բարձր և վեհացնել ու վեր բարձրացնել: Երեք անուններն էլ ներկայացնում են Աստծու բնավորության տարրեր, բայց այն մարգարեության համատեքստում, որը նրանք իրականացրին, ներկայացնում են մի մարդու, որ ինքն իրեն բարձրացնում և վեհացնում էր Ամենակարող Աստծուց վեր, Ով կործանել էր Երիքովը: «Դուռը» մարգարեության մեջ ներկայացնում է եկեղեցի:

«Խոնարհ, հավատացող հոգու համար երկրի վրա Աստծո տունը երկնքի դուռն է: Փառաբանության երգը, աղոթքը, Քրիստոսի ներկայացուցիչների կողմից ասված խոսքերը Աստծո կողմից սահմանված միջոցներն են՝ մի ժողովուրդ պատրաստելու վերին եկեղեցու համար, այն ավելի վեհ պաշտամունքի համար, որի մեջ չի կարող մտնել ոչ մի պղծող բան»: Վկայություններ, հատոր 5, էջ 491:

Եկեղեցի հաստատելու գործի սկիզբը դրվեց 1860 թվականին, ինչպես վկայում են աղվենտիստ պատմաբանները, ինչպես, օրինակ, Արթուր Ուայթը՝ Էլեն Ուայթի թոռը:

«Թեև Էլեն Ուայթը բավական ընդարձակ կերպով գրել և հրատարակել էր եկեղեցու գործի ղեկավարման մեջ կարգի անհրաժեշտության մասին (տե՛ս Early Writings, 97–104), և թեև Ջեյմս Ուայթը այս անհրաժեշտությունը պահել էր հավատացյալների ուշադրության առաջ իր ելույթներով և Review-ի հոդվածներով, եկեղեցին դանդաղ էր շարժվում: Այն, ինչ ներկայացվել էր ընդհանուր եզրերով, լավ էր ընդունվել, բայց երբ խոսքը հասավ դա որևէ կառուցողական բանի վերածելուն, ի հայտ եկան դիմադրություն և ընդդիմություն: Ջեյմս Ուայթի փետրվարին գրված կարճ հոդվածները քչերին չէ, որ արթնացրին ինքնագոհությունից, և այժմ շատ բան էր ասվում»:

«Ջ. Ն. Լաֆբորն, աշխատելով Ուայթի հետ Միչիգանում, առաջինը արձագանքեց: Նրա խոսքերը հաստատական էին, սակայն պաշտպանական դիրքից»:

«Մեկն ասում է. եթե դուք կազմակերպվեք այնպես, որ օրենքով ունեցվածք պահեք, ապա Բաբելոնի մի մասը կլինեք: Ո՛չ. ես հասկանում եմ, որ բավական մեծ տարբերություն կա այն բանի միջև, երբ մենք այնպիսի դրության մեջ ենք, որ կարողանանք օրենքով պաշտպանել մեր ունեցվածքը, և երբ օրենքն օգտագործում ենք՝ մեր կրոնական հայացքները պաշտպանելու և պարտադրելու համար: Եթե սխալ է եկեղեցական ունեցվածքը պաշտպանելը, ապա ինչո՞ւ սխալ չէ, որ անհատները որևէ ունեցվածք օրինապես տիրապետեն:—Review and Herald, March 8, 1860»

«Ջեյմս Ուայթը Review-ում իր հայտարարությունն ավարտել էր՝ հրատարակչական գործի կազմակերպման անհրաժեշտության հարցը եկեղեցու առաջ դնելով հետևյալ խոսքերով. «Եթե որևէ մեկը հակվում է առարկել մեր առաջարկություններին, թող նա բարեհաճի գրավոր ներկայացնել մի ծրագիր, որի հիման վրա մենք որպես ժողովուրդ կարող ենք գործել»:—Ibid., February 23, 1860: Առաջին սպասավորը, որ դաշտում աշխատելով արձագանքեց, Ռ. Ֆ. Քոթրենն էր՝ Review-ի հաստատուն թղթակից խմբագիրներից մեկը: Նրա անմիջական արձագանքը վճռականորեն բացասական էր.»

«Եղբայր Ուայթը եղբայրներից խնդրել է խոսել՝ իր այն առաջարկի վերաբերյալ, որով պետք է ապահովվի եկեղեցու սեփականությունը: Ես հստակ չգիտեմ, թե նա այս առաջարկով հատկապես ինչ միջոց է մտադիր ձեռնարկել, սակայն հասկանում եմ, որ խոսքը օրենքի համաձայն որպես կրոնական մարմին գրանցվելու մասին է: Իմ կողմից ես կարծում եմ, որ սխալ կլիներ «մեզ համար անուն ստեղծել», քանի որ հենց դա է ընկած Բաբելոնի հիմքում: Ես չեմ կարծում, թե Աստված կհավաներ դա:—Նույն տեղում, 1860 թ. մարտի 22»: Արթուր Ուայթ, Էլեն Գ. Ուայթ, հատոր 1, 420, 421:

Ջեյմս Ուայթը 1860 թվականին սկսեց իր ջանքը՝ եկեղեցի դառնալու համար, իսկ եկեղեցին ներկայացված է «դարպասով»: Էլեն Ուայթը 1860 թվականի վերաբերյալ այսպես է ասում:

«1860 թվականին մահը ոտք դրեց մեր շեմից ներս և կոտրեց մեր ընտանեկան ծառի ամենաերիտասարդ ճյուղը: Փոքրիկ Հերբերտը, ծնված 1860 թվականի սեպտեմբերի 20-ին, մահացավ նույն տարվա դեկտեմբերի 14-ին»: Վկայություններ, հատոր 1, 103:

1863 թվականին Ուայթերը նույնպես կորցրին իրենց ավագ որդուն: Խաղալուց և չափազանց տաքանալուց հետո նա մտավ այն սենյակը, որտեղ պատրաստվում էին կտորեք քարտեզները, և քնեց որոշ խոնավ կտորների վրա, որոնք օգտագործվում էին այդ քարտեզների պատրաստության համար: 1843 և 1850 թվականների քարտեզները ներկայացնում են Միլլերի շարժման հիմքերը: 1863 թվականին պատրաստված քարտեզը ներկայացնում է Ղևտական քսանվեցերորդ գլխի «յոթ ժամանակների» մերժումը, ինչպես դրանք նախկինում ներկայացված էին Ամբակումի երկու տախտակների վրա: Այն ներկայացնում է կեղծ հիմնարար պատգամ:

«Երբ ուրբաթ օրը՝ նոյեմբերի 27-ին, [1863], ծնողները հասան Թոփշեմ, կայարանում գտան, որ իրենց երեք որդիներն ու Ադելիան սպասում էին իրենց: Նրանք բոլորը, ըստ երևույթին, լավ առողջության մեջ էին, բացի Հենրիից, որը մրսած էր: Մակայն հաջորդ երեքշաբթի՝ դեկտեմբերի 1-ին, Հենրին թոքաբորբով շատ ծանր հիվանդացավ: Տարիներ անց նրա կրտսեր եղբայրը՝ Ուիլլիս, վերակազմեց պատմությունը.»

«Իրենց ծնողների բացակայության ընթացքում Հենրին և Էդսոնը, եղբայր Հաուլենդի հսկողության ներքո, ջանադրաբար զբաղված էին քարտեզները կտորի վրա փակցնելով՝ վաճառքի համար պատրաստ վիճակի բերելով: Նրանք աշխատում էին վարձակալված խանութային շենքում, որը գտնվում էր Հաուլենդների տնից մոտ մեկ թաղամաս հեռավորության վրա: Վերջապես նրանք մի քանի օր հանգիստ ունեցան, մինչ սպասում էին, որ քարտեզներ ուղարկվեին Բոստոնից.... Գետի ափով երկար քայլարշավից վերադառնալով՝ նա [Հենրին], անխոհեմաբար պառկեց ու քնեց մի քանի խոնավ կտորների վրա, որոնք օգտագործվում էին թղթե քարտեզների հիմքը երեսպատելու համար: Բաց պատուհանից ներս էր փչում սառը քամի: Այս անգոյությունը հանգեցրեց ծանր մրսածության»: Arthur White, Ellen G. White, volume 2, 70.

1863 թվականին միլլերական շարժումն ավարտվեց եկեղեցու կազմավորմամբ և Ամբակումի երկու տախտակների վրա ներկայացված հիմնարար ճշմարտությունների մերժմամբ: Գլխավոր առաջնորդը, ինչպես պատկերված էր բեթելացի Հիելի միջոցով, 1860 թվականին սկսել էր դարպասները կանգնեցնելու գործը և դրա համար կորցրել էր իր կրտսեր որդուն: 1863 թվականին կեղծ գծապատկերները դարձան այն հանգստավայրանք, որտեղ Հիելի անդրանիկ որդին ննջեց: Նա մրսեց և նույն տարում մահացավ: Նրա մահը անմիջականորեն կապված էր այն գծապատկերների վրա քնելու հետ, որոնք այն ժամանակ արտադրվում էին: Սակայն 1863 թվականին պատրաստվող գծապատկերը այն հիմքի կեղծօրինակն էր, որը Եղիան, Միլլերի միջոցով ներկայացված, վեր էր խոյացրել:

Երիքովը վերաշինելու դեմ Հեսուի հրամանը արտահայտվեց «երդմնեցնել» բառով: Այն ներկայացնում է և՛ երդում, և՛ անեծք, և նույն բառն է, որ Ղևտական քսանվեցում թարգմանված է որպես «յոթ անգամ»: Դա այն անեծքն է, որ ուղեկցում է Եղիայի լուրին, և այդ անեծքն իրականացավ 1860 և 1863 թվականներին, երբ միլլերական ադվենտիզմը վերաշինեց Երիքովը՝ իրավական եկեղեցու կազմավորմամբ և Միլլերի գայթակղության քարի մերժմամբ: Հիելը բեթելացի էր, այսպիսով մարգարեաբար շեշտադրելով Հիելի գործը Երիքովը վերաշինելու մեջ՝ որպես եկեղեցի կառուցելու գործ:

Հեսուի «անեծքը» հռչակվեց Երիքովի ճակատամարտի պատմության հետ մեկտեղ՝ մի ճակատամարտ, որի մասին հնարավոր չէ պատմել՝ կրկին ու կրկին չնշելով «յոթ անգամ»-ը:

1863 թվականին Մովսեսի պատգամը կամ «երդումը», ինչպես այն ներկայացվեց Եղիայի կողմից և մարմնավորվեց Ուիլյամ Միլլերի միջոցով, առաջ բերեց «անեծք»: Թե՛ Մովսեսի պատգամը, թե՛ Եղիայի գործը մերժվեցին: Եղիան վերադարձավ 1989 թվականին, սակայն Մովսեսի հետ կրկին չկապվեց մինչև 2001 թվականի սեպտեմբերի 11-ից հետո: Այդ տեղեկությունը դեռևս պաշտպանության կարիք ունի, սակայն այն անվիճելիորեն ամուր է:

«Չարքագործված ծառայողները զինվում են Աստծու դեմ: Նրանք միևնույն շնչով գովաբանում են Քրիստոսին և այս աշխարհի աստծուն: Թեև առերևույթ ընդունում են Քրիստոսին, նրանք գրկաբաց ընդունում են Բարաբբային և իրենց գործերով ասում են. «Ո՛չ այս Մարդուն, այլ՝ Բարաբբային»: Թող բոլոր նրանք, որ կարդում են այս տողերը, զգուշանան: Սատանան պարծեցել է նրանով, թե ինչ կարող է անել: Նա մտածում է քայքայել այն միությունը, որի համար Քրիստոսն աղոթեց, որ կարող է լինել Իր եկեղեցում: Նա ասում է. «Ես դուրս կգամ և ստության ոգի կլինեմ՝ խաբելու նրանց, ում կարող եմ, քննադատելու, դատապարտելու և կեղծելու»: Թող խաբեության և սուտ վկայության որդին ընդունելություն գտնի մի եկեղեցում, որ ունեցել է մեծ լույս, մեծ ապացույցներ, և այդ եկեղեցին կմերժի այն լուրը, որ Տերն ուղարկել է, և կընդունի ամենաանհիմն պնդումները, կեղծ ենթադրություններն ու կեղծ տեսությունները: Սատանան ծիծաղում է նրանց անմտության վրա, որովհետև գիտի, թե ինչ է ճշմարտությունը»:

«Շատերը կկանգնեն մեր ամբիոններում՝ իրենց ձեռքերում կեղծ մարգարեության ջահը, բորբոքված Սատանայի դժոխային ջահից: Եթե կասկածն ու անհավատությունը փայփայվեն, հավատարիմ ծառայողները կհեռացվեն այն ժողովրդից, որը կարծում է, թե այնքան շատ բան գիտե: «Եթե դու ճանաչած լինեիր,— ասաց Քրիստոսը,— գոնե այս քո օրը այն բաները, որ քո խաղաղությանն են վերաբերում. բայց այժմ դրանք ծածկված են քո աչքերից»:

«Սակայն Աստծո հիմքը հաստատուն է կանգնած: Տերը ճանաչում է նրանց, որ Իրենն են: Սրբագործված սպասավորը չպետք է նենգություն ունենա իր բերանում: Նա պետք է լինի օրվա պես բացահայտ, ազատ չարի ամեն մի աղտեղությունից: Սրբագործված ծառայությունն ու մամուլը գործություն կլինեն ճշմարտության լույսը շողարձակելու այս ապակյանված սերնդի վրա: Լույս, եղբայրներ ք, մեզ ավելի շատ լույս է պետք: Փող հնչեցրե՛ք Սիոնում, ահագանգ հնչեցրե՛ք սուրբ լեռան վրա: Հավաքեցե՛ք Տիրոջ գործը՝ սրբագործված սրտերով, լսելու, թե ինչ պիտի ասի Տերն Իր ժողովրդին, որովհետև Նա ավելացած լույս ունի բոլոր նրանց համար, ովքեր կամենում են լսել: Թող նրանք զինված ու պատրաստված լինեն և ելնեն պատերազմին՝ Տիրոջ օգնությանը հզորների դեմ: Ինքը՝ Աստված, պիտի գործի Իսրայելի համար: Ամեն սուտ լեզու պիտի լռեցվի: Հրեշտակների ձեռքերը պիտի տապալեն այն խաբուսիկ ծրագրերը, որ կազմվում են: Սատանայի ամբողջությունները երբեք չեն հաղթի: Հաղթանակը պիտի ուղեկցի երրորդ հրեշտակի պատգամին: Ինչպես Տիրոջ գործի Առաջնորդը կործանեց Երիքովի պարիսպները, այնպես էլ Տիրոջ պատվիրանապահ ժողովուրդը պիտի հաղթի, և բոլոր հակադիր տարրերը պիտի պարտվեն: Թող ոչ մի անձ զանգատ չբերի Աստծո այն ծառաների դեմ, որոնք եկել են նրանց մոտ երկնքից ուղարկված պատգամով: Այլևս մի՛ փնտրեք նրանց մեջ թերություններ՝ ասելով. «Նրանք չափազանց վճռական են, չափազանց կտրուկ են խոսում»: Նրանք կարող են կտրուկ խոսել, բայց մի՛ թե դրա կարիքը չկա: Աստված պիտի այնպես անի, որ լսողների ականջները զնգան, եթե նրանք չլսեն Նրա ձայնին կամ Նրա պատգամին: Նա պիտի դատապարտի նրանց, ովքեր ընդդիմանում են Աստծո խոսքին»:

«Սատանան ձեռք է առել ամեն հնարավոր միջոց, որպեսզի մեր՝ որպես ժողովրդի, մեջ ոչինչ չգա, որ մեզ հանդիմանի ու սաստի և հորդորի մեզ հեռացնել մեր մոլորությունները: Բայց կա մի ժողովուրդ, որ պիտի կրի Աստծո տապանակը: Մեզնից ոմանք պիտի հեռանան, որոնք այլևս չեն կրի տապանակը: Սակայն նրանք չեն կարող պատեր կանգնեցնել՝ ճշմարտությունը խափանելու համար, որովհետև այն պիտի ընթանա առաջ և վեր՝ մինչև վերջ: Անցյալում Աստված վեր է հանել մարդկանց, և այժմ ևս Նա ունի հարմար առիթի մարդիկ, որոնք սպասում են՝ պատրաստ Նրա հրամանը կատարելու, մարդիկ, որոնք պիտի անցնեն այն սահմանափակումների միջով, որոնք միայն անշաղախ կրով պատած պատերի պես են: Երբ Աստված Իր Հոգին դնի մարդկանց վրա, նրանք պիտի գործեն: Նրանք պիտի հռչակեն Տիրոջ խոսքը, պիտի բարձրացնեն իրենց ձայնը շեփորի պես: Ճշմարտությունը նրանց ձեռքում չի նսեմանա և չի կորցնի իր գործությունը: Նրանք ժողովրդին պիտի ցույց տան իրենց հանցանքները, և Հակոբի տանը՝ նրանց մեղքերը»: Testimonies to Ministers, 409–411.